

Stanowisko

Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych z dnia 16 lutego 2010 r. dotyczące możliwości realizowania przez j.s.t. projektów dotyczących budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych (...).

Potwierdza to art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu porządku i czystości w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008 ze zm.) oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jednolity z 2006 r. Dz. U. Nr 72, poz. 858), które stanowią, że zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków jest zadaniem własnym gminy.

Przepis art. 5 ustawy o utrzymaniu porządku i czystości w gminach nakłada na właścicieli nieruchomości obowiązek przyłączenia nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej lub – w przypadku gdy budowa sieci jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona – wyposażenie nieruchomości w zbiornik bezodpływowy lub przydomową oczyszczalnię ścieków.

Charakter zadań gminy precyzuje art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 roku o gospodarce komunalnej (Dz. U. z 1997 r. Nr 9, poz. 43 z późn. zm.), określając zadania o charakterze użyteczności publicznej jako te, których celem jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych. To gmina ma określić sposób rozwiązania zbiorowych potrzeb lokalnej społeczności w zakresie oczyszczania ścieków, uwzględniając kryterium powszechnej dostępności i równości (art. 32 Konstytucji RP).

Realizacja tego zadania następuje – zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków – przez ustalanie kierunków rozwoju sieci w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Na określonym terytorium budowa sieci zbiorowego odprowadzania ścieków może być w praktyce nieracjonalna ze względów ekonomicznych lub technicznych – co nie zwalnia gminy z obowiązku realizacji tego zadania. W praktyce niewielu właścicieli nieruchomości, ze względu na wysokie koszty, decyduje się na budowę oczyszczalni.

W obecnym stanie prawnym, po likwidacji funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej w związku z włączeniem tych środków do budżetu, brak jest możliwości udzielania dotacji osobom fizycznym na przedsięwzięcia ekologiczne; w tej sytuacji gminy finansują je ze środków własnych budżetu oraz z udziałem środków pomocowych, przestrzegając dodatkowych warunków:

- przydomowa oczyszczalnia ścieków stanowić będzie mienie komunalne,
- względy techniczne, ekologiczne i ekonomiczne, o których mowa wyżej, zostaną uwzględnione w uchwalanych kierunkach rozwoju sieci, a przedsięwzięciu zostanie nadany charakter rozwiązania systemowego,
- zostanie zapewnione takie rozwiązanie ich finansowania, żeby obciążenie mieszkańców kosztami było analogiczne, jak przy przyłączach do kanalizacji,
- zawarte z osobami umowy cywilno prawne będą zabezpieczały oddane do korzystania mienie komunalne oraz obciążały beneficjentów kosztami przyłączenia oczyszczalni do budynku oraz kosztami eksploatacji urządzeń.

W ocenie Krajowej Rady RIO pożądane jest, aby gminy miały możliwość finansowania budowy przydomowych oczyszczalni ścieków – w przypadku gdy z uwagi na rozproszenie gospodarstw domowych budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie i ekonomicznie nieuzasadniona – jako zadania własnego.

Dla realizacji tego celu potrzebna jest nowelizacja ustawy o utrzymaniu porządku i czystości w gminach (np. przez dodanie w art. 3 ustawy ustępu 4. w brzmieniu:

„4. W przypadku gdy w kierunkach rozwoju sieci gminnych, na określonych terenach gminy ze względów technicznych lub ekonomicznych nie przewiduje się budowy sieci zbiorowego odprowadzania ścieków, gmina może sfinansować budowę na tych terenach przydomowych oczyszczalni ścieków, w tym także przez udzielenie właścicielom nieruchomości dotacji z budżetu, na zasadach określonych w uchwale organu stanowiącego”.

Wskazana jest również analogiczna zmiana ustawy Prawo ochrony środowiska, dająca możliwość finansowania z budżetów gmin realizacji innych programów, mających na celu ochronę środowiska (utylicacja azbestu, ochrona powietrza przez zmianę systemów grzewczych).